

"KORUMA EĞİTİMİNDE İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ LİSANSÜSTÜ RESTORASYON DALI
DENEYİMİ VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ"

1975 yılından beri Restorasyon Dalı'nda lisansüstü düzeyde eğitim yapmakta olan İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü, İstanbul'da bu konuda uzman yetiştiren akademik kuruluşlardan ikincisi olmaktadır.

Koruma eğitiminin 6.yılına geldiği bugüne dek Kürsümüz 13 mezun vermiştir. Çeşitli nedenlerle ayrılanların sayısı ise 7'dir. Buna karşın halen eğitime devam eden, ^{sadece} ~~çok~~ tezini tamamlanmış olanların da dahil olduğu (bunların sayısı 4'dür), 14 öğrenci bulunmaktadır. Bu bildiride; Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüsü'nde restorasyon dalı eğitimini seçen öğrencilerin niteliksel özellikleri, eğilimleri, beklentileri, buldukları ve bulamadıkları üzerinde durulmaktadır. Ayrıca bu eğitimi tamamlayarak mezun olanların tercih ettikleri, ya da zorunlu olarak tercih etmek durumunda kaldıkları çalışma alanları, karşılaştıkları sorunlar, eğitim sürecindeki boşluklardan kaynaklanan eksiklikleri belirlenmekte, bunun yanı sıra bu eğitimi tamamladıktan sonra konu dışı çalışma alanlarına kayanlar ve bu eğilimlerinin nedenleri ortaya koyulmaktadır.

Bu konularda çok daha kesin sonuçlara varmak amacıyla, 1.yarıyıl öğrencilerinden mezunlara dek uzanan bir yelpaze dilimi içinde, başlangıcından bugüne kadar kuruma resmen kaydı yapılan 34 öğrenci 5 guruba ayrılarak, bu farklı 5 guruba dahil mezun ve öğrenciler için, farklı nitelikteki sorulardan oluşan anketler düzenlenmiştir. Bu anketlere 34 öğrenciden 30'u katılmıştır. Bildiride ortaya çıkarılan sonuçlar ve bunlara bağlı olarak geliştirilen öneriler, bu anketlerden edinilen verilerden kaynaklanmaktadır.

1. İTÜ LİSANSÜSTÜ RESTORASYON DALI'NI SEÇEN ÖĞRENCİLERİN NİTELİKSEL ÖZELLİKLERİ, EĞİLİMLERİ, BEKLENTİLERİ

İTÜ Lisansüstü Restorasyon Dalı'nı tercih eden 34 öğrencinin yıllara göre dağılımında, öğrenci sayısının 10 kişilik kontonjanın içinde kaldığı ve katılımın 2 ile 10 arasında değiştiği görülmektedir (1). Bu öğrencilerden 22'si lisans eğitimini aynı Üniversitenin Mimarlık Fakültesi'nde tamamlamış kişilerdir. 5 mimar DGSA Beşiktaş Mimarlık Yüksek Okulu'ndan, 5 mimar ise İTÜ Maçka Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nden mezundur. Diğer 2'si, DGSA Yüksek Mimarlık Bölümü ve Konya İMMA Mimarlık Bölümü'nü bitirerek gelmişlerdir. Bu dağılımda adayların çoğunluğunu İTÜ mezunlarının oluşturduğu görülmektedir. Bu eğitime başlayan adaylardan sadece 3'ünün, lisans mezuniyetleriyle lisansüstü kayıtları arasında 1, 4 ve 18 yıl fark bulunmaktadır. Bu sonuçtan da, adayların genellikle lisans eğitimiyle lisansüstü eğitimini belli bir süreklilik içinde gördükleri ve hiç ara vermeksizin 4+2 = 6 yıllık bir eğitimsonucunda uzmanlaşmak istedikleri gözlenmektedir. 34 öğrenciden sadece 2'si, bu dala girmeden önce başka konularda da ihtisas yapmışlardır (2).

Bu öğrencilerin İTÜ'yü, aynı dalda eğitim yapan diğer akademik kuruluşlara tercih nedenleri arasında; örneğin Orta Doğu Teknik Üniversitesi ya da Ege Üniversitesi ile karşılaştırmada, İTÜ'nün İstanbul'da bulunması ve

(1) Yıllara göre dağılım şöyledir: 1975...3, 1976...3, 1977...3,
1978...2, 1979...10, 1980...6,
1981...6 TOPLAM...34

(2) Bu 2 öğrenciden birisi DGSA **Y.**Mimarlık Bölümü, diğeri ise İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü mezunudur.

kendilerinin de eğitimlerini ancak bu kentte sürdürebilecek durumda olmaları başta gelmektedir. İkinci önemli neden, çoğunun aynı üniversitede lisans yapmış olmalarından ve dolayısıyla da, tüm eğitim kadrosunu daha önceden tanımalarından kaynaklanmaktadır. Maçka MMF, DGSA Beşiktaş Mimarlık Y.Okulu ve Konya İMMA Mimarlık Bölümü'nden gelenler de, İTÜ'yü tercih nedenleri olarak aynı görüşü ileri sürmektedirler. Öğrencilerden bazıları, daha sonraki çalışmalarını yürütmek istedikleri kentin İstanbul olmasının, İstanbul'da eğitim yapmalarını zorladığını, bu kentteki iki akademik kuruluştan birini seçimde ise, üniversite olarak daha eski geleneği olan İTÜ'yü tercih ettiklerini belirtmektedirler.

Öğrencilerin, diğer 4 lisansüstü programı arasından Restorasyon Dalı'nı seçim nedenleri de genellikle ortaktır. Hepsi de, ayrı ayrı tarihi çevreye bilinçli yaklaşım meselelerine "özel bir ilgi" duymakta ve yeniye tasarlarken eskiyi bilmenin, ayrıca eski kent içinde yeni yapı yaparken de, aynı bilgilenmenin şart olduğunu sık sık vurgulamaktadırlar.

Bu dalı seçimde, özellikle tek anıtlar ve korunmalarına ilgiden çok, geleneksel mimariye ilginin daha etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca restorasyon eğitimini, lisede sanat tarihi derslerine, lisansta da mimarlık tarihine duydukları özel ilginin devamı olarak nitelendirerek hiç düşünmeden seçtiklerini belirten öğrencilerin sayısı 16'dır. Bunlardan 5'i, eğer "mimarlık tarihi" dalında uzmanlaşma olsaydı, onu "Restorasyon" a tercih edeceklerini, ama olmadığından mimarlık tarihi konularına en yakın dal olarak gördükleri "Restorasyon"u seçtiklerini ifade etmişlerdir. Sadece eğitimin ilk yılında giren öğrencilerden birisi, bu dala tamamen tesadüfi olarak, diğerlerine oranla daha kolaylıkla bitirebileceğini düşünerek kaydolduğunu belirtmiştir.

1981 girişli 1.yarıyıl öğrencileri, restorasyon eğitiminden beklentilerini ağırlık sırasına göre şöyle sıralamaktadırlar:

1. Tarih boyunca uygulanan yapı tekniklerini öğrenmek;
2. Koruma sorunlarına kuramsal açıdan yaklaşımı ve korumanın teknik sorunlarının çözümünü öğrenmek;
3. Eski yapıları yenileştirme ve işlevlendirme sorunlarına yaklaşımı öğrenmek;
4. Salt kuramda kalmayan, uygulamaya dönük koruma çalışmalarında detay çözümlmelerine kadar inmek;
5. Toplum "eskiyi koruma" bilincini kazandırma yöntemlerini öğrenmek.

Ayrıca bu guruba dahil öğrencilerin tümü, bu eğitimde "kuramdan çok uygulama görmeye, mümkünse yapmaya ve üzerinde tartışmaya" ağırlık verilmesini dilemektedirler. Buna ilâveten, yöresel mimarlık örneklerini ayrıntılarıyla tanımaya ve eski-yeni bütünleşmesinin ilkelerini, diğer konulara oranla daha çok öğrenmek istediklerini de vurgulamaktadırlar.

Buna karşın, bütün dersleri almış bulunan 3.yarıyıl öğrencileriyle tes öğrencilerinin dahil olduğu 8 kişilik 2.gurup, başında, bu eğitimi kuramsal açıdan daha az yüklü, buna karşın daha fazla uygulamaya dönük olarak düşündüklerini, eğitimlerini tamamlamaz bir restorasyon uygulamasını tüm detaylarıyla başından sonuna dek yürütebilecek derecede teknik bilgi sahibi olacaklarının varsaydıklarını belirtmişlerdir.

Anket sonuçlarından, verilen dersler içinde en fazla "Restorasyon Kuramları" ve "Sit Koruma"ya ilgi duyulduğu görülmektedir. Bunların hemen ardından "Koruma Teknik ve Yöntemleri" ile "Tek Yapı Koruma" gelmektedir. "Yenileme" ve "Eski Kentte Yeni Yapı" konuları ise, daha çok yeni öğren 4 öğrencinin tercihleri olmakta ve bu nedenle de 30 cevaplandırıcı arasında en son sıraları oluşturmaktadır.

2. İTÜ LİSANSÜSTÜ RESTORASYON DALI EĞİTİMİNİ TERKEDENLER VE TERK NEDENLERİ

6 yıllık dönem içinde Restorasyon Dalı'nı seçen 34 öğrenciden farklı yıllarda kaydolan 7'si, belli aşamalara geldikten sonra, eğitimlerini terketmişlerdir (3). Bunlardan eğitimi 2.yarıyılıda terkeden 2'si, başka konularda ihtisas yapmak amacıyla A.B.D.'lerine gitmişlerdir. Diğer bir dönemin 2.yarıyılında ise 2 öğrenci daha, ailevi ve sağlık sorunları nedeniyle ayrılırlarken, bir diğeri Fotogrametri konusunda, bu dalda verilenden daha yoğun bir biçimde yetişmek amacıyla yurtdışına gitmeyi tasarlamakta ve burs olanakları aranmaktadır. Bu öğrenci de eğitimi 2.yarıyılıda terketmiştir. Bu guruba dahil 6.öğrenci, zaten DGSA Yüksek Mimarlık Bölümü mezunu oldu undan, dersleri iki yarıyıl izlemiş ve "tek yapı ve tarihi çevre koruma" konularına yaklaşımda yeterince bilgilendiğine inandıktan sonra, eğitimi bırakmayı uygun görmüştür. Bu terkedişde, okulla çalışma hayatını birlikte sürdürmenin zorlukları da etkili olmuştur. Bu gurubun 7. öğrencisi ise, 3.yarıyılın sonuna geldiği halde, bu dalda bir tez vererek eğitimini tamamlamak yerine, 5 yıllık İTÜ mezunlarına 1978-79 ders yılında tanınan haktan yararlanıp, 1 yıl süren ayrı bir program izleyerek, yüksek lisans diploması almayı yeğlemiştir.

3. İTÜ LİSANSÜSTÜ RESTORASYON DALI MEZUNLARININ ÇALIŞMA ALANLARI

1981 girişli 1.yarıyıl öğrencileri, eğitimlerini bitirdikten sonra kesinlikle "konuyla ilgili bir iş alanında" çalışmayı düşündüklerini belirtmektedirler. Bu guruba dahil 5 öğrenciden 3'ü henüz kesin olarak çalışacakları yeri belirlemediklerini ifade ederken, biri "Fotogrametriyle restorasyon yapmak" amacıyla eğitimini bitirir bitirmez bu konuda çalışmalarda bulunmak için yurtdışına gitmek istediğini belirtmektedir.

(3) Bu öğrencilerin yıllara göre dağılımı şöyledir:

1975...2, 1976...-, 1977...1, 1978...-, 1979...2, 1980...2.

3.yarıyıl öğrencileriyle tez öğrencilerinin dahil olduğu 8 kişilik gurubun 6'sı, çalışma alanlarının seçimi konusunda kararsızdırlar. Ancak diğer 2'si, kesinlikle konuyla ilgili bir alanda çalışmak istemektedirler.

"Konuyla ilgili iş alanında çalışan" mezunları oluşturan 7 kişilik gurubtan 5'i bu alanda çalışmaya bağından kararlı olduklarını belirtirken, diğer 2'si çalışma alanı türlerinin önceden belirsiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrenciler mezuniyet sonrası çalışma alanlarının türü konusunda farklı eğilimler göstermektedirler. Tercihlerin, restorasyon dalı eğitimi sırasında verilen dersler arasında en fazla ilgi çeken konularla yakın ilişkili olduğu gözlenmektedir. Örneğin "Sit Koruma" konusuna diğer derslerden fazla ilgi duyanlar, korunacak bölgeler üzerinde disiplinlerarası düzeyde kararlar veren bir büroda çalışmayı öngörürken, "Restorasyon Kuramaları"ni ön planda tutan öğrenciler, uygulamadan tamamen kopmaksızın, bu konuların tartışılacağı bir ortamda düşünme ve yazma olanağı bulmaya çalışacaklarını belirtmekte, diğer bir grup ise, bu dalda edindikleri bilgilerle daha sağlıklı ve çevreye uyumlu yeni tasarımlar yapmak, özellikle de eski çevrelerde sağlıklaştırma çalışmalarında yoğunlaşmak istediklerini ortaya koymaktadırlar. Ancak genelde, 1.yarıyıl öğrencilerinden tez öğrencilerine kadar uzanan gruplar, mezuniyet sonrasında koruma çalışmaları yapan kamu kuruluşlarında yer almayı tercih etmemektedirler. Çoğunluk, koruma konularına eğilen özel bürolarda çalışarak, ya da kendi olanaklarıyla büro açarak örnek oluşturabilecek koruma çalışmaları yapmak istediklerini belirtmektedirler.

"Konuyla ilgili iş alanında çalışan" mezunların kurumlara göre dağılımlarında, bu guruba dahil 8 mezundan 3'ünün Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü, 1'inin de aynı müdürlüğün İzmir bölgesinde çalıştıkları, diğer 4'ünden 2'sinin İÜ Döner Sermaye çalışmaları, Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün yazın yürüttüğü onarımlar ve diğer özel kuruluş-

ların (Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu gibi) restorasyon çalışmaları ve mimarlık tarihi araştırmalarında özel olarak görev aldıkları, 1'inin İTÜ Mimarlık Fakültesi Mekân Örgütlenmesi Kürsüsü'nde "eski kentte yeni yapı" tasarımlarında çalışmak üzere akademik bünyeye katıldığı, bir diğ-
rinin ise tamamen kisisel olarak doktora vb.akademik çalışmalarda bulunarak bir süre kondisini yetistirmek amacıyla olduğu görülmektedir,

"Konu dışı iş alanında" çalışan mezunları oluşturan 5 kişiden 2'si, özel bürolarda yeni tasarımlarda çalışmakta, bu büroları diğerlerine oranla, tek yapıya ve tarihi çevreye yaklaşımlarda daha duyarlı oldukları ve bu nedenle de, bir miktar da olsa aldıkları eğitimi kullanabilme olanağını sağladıkları için tercih ettiklerini belirtmektedirler. Bu guruba dahil 3.mezun, mezuniyetini izleyen 2 yıl süresince Kültür Bakanlığı Rölöve ve Anıtlar Teknik Müdürlüğü'nde çalıştıktan sonra, halen bir akademik kuruluşun tasarım kürsüsünde asistanlık yapmaktadır. Proje konuları arasında zaman zaman yer alan eski kent mekânlarında yeni yapı plânlaması sorunlarıyla, yaptığı eğitim arasında paralellik kurma olanağını bulduğunu belirtmektedir. Bu gurubun 4.mezunu, bir süre salt yeni yapı tasarımları ve imar plânlamalarında çalıştıktan sonra, konuyla ilgili "maddi ve manevi açıdan tatminkâr" bir iş bulamadığından, son dönemlerde teknik elemanlar arasında rağbet gören e-iline uyarak, Libya'da toplu konut yapımında çalışan Türk ekibine katılmıştır. Bu guruba dahil son mezun ise, sanat tarihi ve mimarlık tarihi araştırmalarında özel olarak çalışmakta, zaten restorasyon dalı eğitimini de, bu kuramsal çalışmalara biraz daha geniş bir bakış açısı sağlamak için seçtiğinden, ne yeni tasarımlara, ne de restorasyon uygulamalarına dönük herhangi bir iş alanında yer almak arzusunda olmadığını vurgulamaktadır.

4. KONUyla İLGİLİ İŞ ALANINDA ÇALIŞAN MEZUNLARIN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

"Konuyla ilgili iş alanında" çalışan 8 mezundan 7'siyle yapılan anketlerde, genelde 7'sinin de ister tek yapı, ister sit koruma çalışmalarında olsun, kuramsal açıdan çok iyi yetiştirildiklerine inandıkları sonucuna varılmaktadır. Bu mezunların, onarılması gereken bir yapının ayrıntılı ölçümü ve teknik belgelenmesinin yapılması, tarihi bilgilerinin araştırılıp derlenmesi, benzer örneklerin karşılaştırılması olarak incelenmesi, onarım için öneriler geliştirilmesi konusunda herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları, ancak buna karşın uygulamaya yönelik çözümlerle sıkıntıya düştükleri anlaşılmaktadır. Bu gruba dahil mezunlar bu eksikliklerinin nedenini, eğitimleri sırasında konuların daha çok kuramsal açıdan işlenmiş olmasına, buna karşın restoratör-mimar olarak kendilerine daha gerekli olacak uygulama sorunları ve detay çözümlerini üzerinde yeterince durulmamasına bağlamaktadırlar. Ayrıca bu mezunlar, eski eser mevzuatı ve eski eser onarımları sırasında çıkabilecek bürokratik engeller karşısında aranacak çözümler konusunda da, (örneğin Kültür ve Turizm Bakanlığı, G.E.E.ve Anıtlar Yüksek Kurulu, mahalli belediyeler arasındaki ilişkiler, ihale mekanizması vb.gibi konularda) yeterince bilgilendirilmediklerini belirtmektedirler.

5. İTÜ LİSANSÜSTÜ RESTORASYON DALI MEZUNLARININ ÇALIŞMA ALANINDAKİ DENEYİMLERİNDEN KAYNAKLANAN EĞİTİME DÖNÜK ÖNERİLERİ

Özellikle "konuyla ilgili iş alanında" çalışan mezunların, mezuniyet sonrasında karşılaştıkları sorunlar ve eksikliklerini duydukları boşluklar değerlendirildiğinde, ağırlık sırasına göre koruma eğitimine dönük, şöyle bir öneri dizisi geliştirilebilmektedir:

5.1. Eğitim Programında Yenilik Önerileri

5.1.1. Büyük bir çoğunluk, ders sırasının yarıyıllara göre dağılımının yeniden gözden geçirilip düzenlenmesini, 1.yarıyılın konuya

"hazırlık sınıfı" niteliği taşımasını ve mimarlık tarihi ve restorasyonla ilgili ana kuramsal bilgilerin verilmesine ayrılmasını önermektedir. Bu yarıyılıda, sadece lisans sırasında yeterli derecede öğrenilemeyen mimarlık tarihi bilgilerinin ve geleneksel yapı malzemeleri, restorasyon kuramları, koruma teknikleri konularının verilmesi istenmektedir. Onarılacak yapı tiplerini ve dönemlere göre özelliklerini tanıdıktan, malzemesini, kuramını ve tekniğini öğrendikten sonra, 2.yarıyıldan itibaren uygulamaya yönelik çalışmak isteyenler için uygulamanın, araştırmaya yönelik kuramsal çalışmalarda bulunmak isteyenler için de, daha çok kuramın ağır bastığı bir eğitim sisteminin getirilmesi dilenmektedir. Bu ağırlıkların ise seçme derslerle sağlanması önerilmektedir. Böylece ya pratiği az, doğrudan doğruya araştırmaya yönelik kişilerin, ya da mezun olur olmaz "restorasyon yapabilme" güvenini kazanan uygulamacıların yetiştirilebileceği, kuramla pratiğin karışıklığını bir ölçüde gideren bir tür alt-entusiasmanın gerçekleşmiş olacağı varsayılmaktadır.

5.1.2.Eğitim programı içinde Anadolu gezisi olanaklarının katılması ısrarla önerilmektedir. Bu olanığın hiçbir şekilde sağlanamaması durumunda ise, hiç değişmedikçe düzenlenecek kentçi gezileriyle geleneksel yapıları, karakteristik özelliklerini koruyan tarihi binaları yerinde görmeyi sağlamanın, sorunları yerinde tartışabilmenin yararının, kürsü içinde dışarla verilen derslerden çok daha fazla olacağı belirtilmektedir.

5.1.3.Koruma Teknik ve Yöntemleri dersi dışında, koruma konularıyla ilgili bir statik dersinin (zorunlu ya da seçme olarak) programa alınması önerilmektedir. Bu yolla, eski yapıların yapısal elemanlarının bozulmaları ve onarım detayları konusundaki yaklaşımları öğrenmenin, mezuniyet sonrası uygulamalarda çok yararlı olacağına inanılmaktadır.

konuşu olabilecek tek yapı öğrencilerin, bu dersin uygulanması olarak yaptırılacağı düşünülmektedir. Özellikle İTÜ'de öğrencilerin vurgu-
belenler, rolüne göre çıkarılma konusunda tam olarak eğitimcilerin vurgu-
lanmaktadır.

5.2.2. Ateşe rolüne göre yapılan (örneğin teodolit kullanımı gibi), 1. yarıyıldaki
"Rölöve Teknikleri" dersinde öğretilmesi, ayrıca fotogrametri'nin
mühür rolüne göre kullanımını uygulamalarıyla göstermek amacıyla
özellikle rolüne göre öğretilmektedir.

5.2.3. Restorasyon Projesi I ile birlikte, onarım projesi yapılan yapıların bir de
kafinin hazırlanması ve bunun nasıl yapıldığını, bu eğitim programı
içinde öğretilmesi istenmektedir.

5.2.4. Konuşma uygulamalarında kullanılacak yeni malzemeler ve kullanım teknikleri
hakkında laboratuvar çalışmalarını yapmak ve bu malzemelerin tanınması gerekli-
liği üzerinde durulmaktadır.

5.2.5. Her yapıyla ait konuşma derslerde, farklı kurumlardan konuyla ilgili
uygulama yapmış kişilerin, ustaların ve konuşuyla ilgili alan dışındaki
deneyimlerinin paylaşılması, ya da uygulamaları birlikte öğrenerek,
konuşularda doğrudan ilgili bir ortamda sürdürülmesi önerilmektedir.
Bu amaçla, uygulamaları, konular ve ustaların, aynı zamanda uygulamaları
içerisinde rolüne göre öğretilmesi düşünülmektedir.

5.2.6. Her konuşma dersinde belli konulara yerine, öğrencilerin katılması
özellikleri ve ders programı içerisinde öğrenen konuşma derslerinde
tez yapabileceği alanlarının (örneğin Kentin Yayı, "Mühür Bezemeleri"
vb. gibi) sağlanması önerilmektedir.

- 5.2.7. Öğrenciler genellikle yabancı dil bilgilerinin yetersizliğinden yakınmakta, buna bağlı olarak çeviri olanaklarının daha fazla kullanımına ağırlık verilerek, koruma konularıyla ilgili önemli kaynakların Türkçeye çevrilmesinin yararlı olacağını belirtmektedirler.
- 5.2.8. Özellikle proje ve derslere ait araştırma ödevlerinde eğitime katılan tüm öğretim elemanlarıyla ortak toplantılar yapılmasının ve sonuçların, "açık jüri" yöntemiyle, yine bu öğretim elemanlarının katılımı ve tartışmasıyla değerlendirilmesinin daha öğretici olacağı ifade edilmektedir. Bu değerlendirmelerin, başka kürsülerin elemanları ve lisans öğrencilerine de açık olması önerilmekte, böylece bir yandan yapılan çalışmalar konusunda diğer öğretim kadrosu da bilgilendirilirken, öte yandan da lisans düzeyindeki öğrencilerin de bu konulara dikkatlerinin çekilmesi istenmektedir. Bu çerçevede içinde, özellikle proje konularının tartışılması ve değerlendirilmesine korumayla ilgili yan disiplinlerden öğretim üyelerinin de (ör.bir "Sit Koruma Projesi"nde hukukçu, sosyolog, ekonomist, bir "Tek Yapı Koruma Projesi"nde malzemeci, statikçi vb.gibi) bilfiil katılmasının çok daha yapıcı, öğretici ve somut sonuçlara götürücü olacağı belirtilmektedir.

6. SONUÇ/DEĞERLENDİRME

6 yıllık İTÜ Lisansüstü Restorasyon dalı eğitimi bu anketler çerçevesinde çeşitli yönleriyle değerlendirildiğinde, genelde amaçlanan hedefine ulaştığı ve öğrencilerin lisans düzeyindeki mimarlık bilgilerini tek yapı ve çevre korumanın sorunlarına yeni bir bakış açısıyla yaklaşım yolunda yönlendirdiği, fiziksel çevreyi daha bilinçli olarak değerlendirme, eski içine yeni tasarım getirirken, ya da eskiye yeni işlev verirken daha duyarlı davranabilmeyi açtığı, kuramsal araştırma yöntemleri ve lisans eğitiminde yeterince işlenemeyerek, sürekli boşluğu hissedilen

mimarlık tarihi konularında, yapım tekniklerinden mimari bezemeye dek, ayrıntıya önem olanaklarını sağladığı görülmektedir.

Bu eğitime katılan öğrenciler genellikle iki farklı eğilimdedirler. Bir grup bu dalı, "mimarlık tarihi" konularına duyduğu ilginin devamı olarak seçerken, diğeri daha çok restorasyon uygulamalarında bilgilenmeyi amaçlanmaktadır. Anketi yapılan 30 öğrenci içinde bu iki grubun ağırlık dağılımı eşittir.

1. gruba dahil olanlar, daha kurama dönük olan bu eğitime kendi kişisel çabalarını da katarak, mimarlık tarihi konularında erişmek istedikleri bilgi düzeyine yaklaştıklarını, en azından bundan sonrası için gerekli yaklaşım yöntemini edindiklerini ifade etmektedirler. Eğitimden bu tür bilgilenmeyi bekleyenler, mezuniyet sonrasında, lisansa oranla daha köklü mimarlık tarihi bilgileriyle yeni tasarımlarda eski dokuya yeni yapı getirmek, eskiye yeni işlev kazandırmak gibi konularda çalışmayı tercih etmektedirler.

2. gruba dahil olup restorasyon uygulamalarında bilgilenmeyi tercih edenler ise, bu dalda verilenlerle bir restorasyon projesini, korunacak yapının ölçümünden koruma önerilerine dek uzanan süreç içinde, nasıl ele alıp geliştirecekleri konusunda herhangi bir eksiklikleri olmadığını, ancak uygulama sırasında kendilerini birinci aşamadaki kadar "güvenli" hissedemediklerini, yapısal sorunlar ve detay gözlemleme, malzeme seçimi ve keşif gibi konularda eksiklikleri olduğunu belirtmektedirler. Yukarıki bölümde de de vurgulandığı gibi, bu güvenliliklerinde çok az uygulama görmüş olmak, koruma sorunlarını ve çözümlerindeki hataları yerinde tartışmamış ve pratiğe yönelik çalışmalarını karşı karşıya gelememiş olmak yatmaktadır.

Sonuç olarak, bu eğitimde kuram-uygulama ilişkisinin daha uyumlu içinde olması gerekmektedir. Mezuniyet sonrası çalışma alanlarını içeren kurumların iç düzeni, kurumlararası ilişkilerin işleme mekanizması, proje ve uygulama

lenmiş olması şarttır.

Sözkonusu önerilerin gerçekleşmesiyle, bu dalı izleyen öğrencilerin sürekli olarak yakındıkları kuram-uygulama ikilisi arasındaki dengesizliğin daha tutarlı bir düzeye ulaşabilmesi ve daha gerçekçi, daha tecrübeli restoratör-mimarlar yetiştirilmesi sağlanabilir.